

Date: 3rd April-2025

GLOBALIZATSIYA VA MADANIY EKSPANSIYA

Xalilova Shahlo Ravshanovna
Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada globalizatsiya jarayonlari madaniy ekspansiyani qanday tezlashtirayotgani tahlil qilinadi. Texnologiya va ommaviy axborot vositalarining madaniyatlararo ta'siri, milliy an'analarga bo'lgan tahdid va yangi madaniy shakllarning paydo bo'lishi yoritiladi. Globalizatsiya natijasida madaniy xilma-xillik qanday o'zgarayotgani ham muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Globalizatsiya, madaniy ekspansiya, texnologiya, ommaviy axborot vositalari, madaniy xilma-xillik, g'arbiylashuv, milliy an'analar.

Abstract: This article analyzes how globalization processes are accelerating cultural expansion. It examines the cross-cultural impact of technology and media, the threat to national traditions, and the emergence of new cultural forms. It also discusses how cultural diversity is changing as a result of globalization.

Keywords: Globalization, cultural expansion, technology, media, cultural diversity, westernization, national traditions.

Kirish

Zamonaviy dunyo tobora bog'liq va o'zaro chambarchas aloqador bo'lib bormoqda. Bu jarayonda globalizatsiya asosiy rol o'ynaydi. Globalizatsiya faqat iqtisodiy yoki siyosiy hodisa bo'lib qolmay, balki madaniyatlarning bir-biriga ta'sir etishi va keng tarqalishiga ham xizmat qiladi. Bu hodisa madaniy ekspansiyani tezlashtirgan holda, mahalliy madaniyatlarning o'zgarishi yoki yo'qolib ketishiga olib kelishi mumkin. Ushbu maqolada globalizatsiyaning madaniy ekspansiyaga ta'siri, texnologiya va ommaviy axborot vositalarining bu boradagi roli tahlil qilinadi.

Asosiy qism

1. Globalizatsiya va madaniy ekspansiya tushunchalari

Madaniy ekspansiya – bu biror xalq yoki mintaqaning madaniy qadriyatlari, urf-odatlar va yashash tarzi boshqa madaniyatlar ustidan ta'sir o'tkazishi va ularni o'zgarishga majbur qilishi jarayonidir. Globalizatsiya ushbu jarayonni tezlashtirib, turli madaniyatlarning bir-biriga singishiga sabab bo'lmoqda.

2. Texnologiyaning madaniy ekspansiyadagi roli

Zamonaviy texnologiyalar, ayniqsa, internet va sun'iy intellekt, madaniyatlarning tarqalishiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Quyidagilar bunga misol bo'la oladi:

- **Ijtimoiy tarmoqlar:** Facebook, Instagram, TikTok kabi platformalar turli madaniy urf-odatlarining tez tarqalishiga imkon yaratmoqda.
- **Raqamli media va kinofilmlar:** Gollivud filmlari, Netflix seriallari va boshqa media mahsulotlari butun dunyo bo'ylab g'arbiy madaniyatni targ'ib qilmoqda.
- **Onlayn ta'lim va kontent:** YouTube, Coursera kabi platformalar orqali turli madaniy qadriyatlar va bilimlar dunyo bo'ylab keng tarqalmoqda.

Date: 3rd April-2025

3. Ommaviy axborot vositalari va madaniy ekspansiya

OAV madaniy ekspansiyaning asosiy vositalaridan biri hisoblanadi.

- **Televizion va radio dasturlari** turli mintaqalardagi odamlarni bir xil madaniyatga jalb qiladi.
- **Xalqaro reklama va brending** iste'molchilarni muayyan madaniyatga jalb qilish orqali madaniy ekspansiyani kuchaytiradi.
- **Axborot asimmetriyasi** mahalliy madaniyatlarning dunyoviy madaniyat oldida sustlashishiga olib kelishi mumkin.

4. Madaniy ekspansiyaning ijobiy va salbiy tomonlari

Ijobiy tomonlari:

- Madaniy xilma-xillikning oshishi.
- Innovatsiyalar va yangiliklarning tez tarqalishi.
- Dunyo bo'ylab madaniy hamkorlik va bag'rikenglikning oshishi.

Salbiy tomonlari:

- Milliy madaniyatlarning yo'qolishi xavfi.
- Madaniy asimmetriya va g'arbiylashuv jarayonining kuchayishi.
- Mahalliy tillarning yo'qolishi va standartlashuv jarayoni.

Xulosa

Globalizatsiya madaniy ekspansiyaning eng katta harakatlantiruvchi kuchlaridan biridir. Texnologiyalar va ommaviy axborot vositalari madaniy oqimlarni tezlashtirib, xalqaro ta'sir o'tkazish imkoniyatini oshirmoqda. Bu jarayonning ijobiy va salbiy jihatlari mavjud bo'lib, muhim vazifa – milliy madaniyatlar va an'analarni saqlab qolgan holda, madaniy xilma-xillikni qo'llab-quvvatlashdan iboratdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ravshanovna, X. S. (2023). Bo 'lajak o'qituvchi pedagogik muloqot usullarini rivojlantirish texnologiyasining zamonaviy modellari va ularni qo 'llash metodlari. *Journal of Universal Science Research*, 1(9), 223-234.
2. Ravshanovna, X. S. (2023). Globallashuv sharoitida o 'quvchilar aqliy-ruhiy qiyofasini shakllantirishda muloqot uslublarining ahamiyati. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 100-106.
3. Khalilova, S. (2022). PHILOSOPHICAL ASPECTS OF GLOBALIZATION. *Gospodarka i Innowacje.*, 28, 6-11.
4. Ravshanovna, K. S. (2023). Factors Affecting the Formation of a Positive Attitude to the Learning Activity in Students. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 116-122.
5. XALILOVA, S. (2021). JAHON PEDAGOGIKASIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK MULOQOT VA MILLIY PEDAGOGIK MULOQOT USLUBLARIGA TRANSFORMATSIYASI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 1(1).
6. Ravshanovna, X. S. (2023). PEDAGOGIK MULOQOT O'QUV JARAYONI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI. *Journal of Universal Science Research*, 1(8), 131-139.

Date: 3rd April-2025

7. Ravshanovna, X. S. (2023). O 'qituvchi kasbiy faoliyatida pedagogik muloqot usullarining o 'zlashtirish jarayoniga ta'siri va ahamiyati. *Journal of Universal Science Research*, 1(10), 803-816.
8. Ravshanovna, X. S. (2022). BO 'LAJAK O 'QITUVCHILAR VA O 'QUVCHILAR O 'RTASIDAGI MULOQOT JARAYONI VA UNGA QO 'YILADIGAN TALABLAR. *Лучший инноватор в области науки*, 1(1), 814-819.
9. Ravshnovna, K. S. (2023). THE ROLE OF THE CULTURE OF COMMUNICATION IN MODERN EDUCATION AND EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 3(3), 356-361.
10. Ravshanovna, X. S. (2024). The teacher's views on the technologies for the development of pedagogical communication methods. *МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА*, 2(2), 368-376.
11. Халилова, Ш. Р. (2024). Технологии разработки методов педагогического общения в образовательном процессе сделанный увеличивать технологии. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 261-268.
12. Ravshanovna, X. S. (2024). PEDAGOGLAR TOMONIDAN DARSDA VA DARSDAN TASHQARI MUHITDA QO'LLANADIGAN PEDAGOGIK MULOQOTNING USLUBLARI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 126-134.
13. Ravshanovna, X. S. (2023). PERSONAL DEVELOPMENT AS A SOCIAL-BIOLOGICAL PHENOMENON, AS AN OBJECT AND SUBJECT OF THE PEDAGOGICAL PROCESS. *International Multidisciplinary Journal for Research & Development*, 10(12).
14. Ravshanovna, X. S. (2023). Teachers by before school education organization in pupils passable training in the process to the children applied pedagogical communication styles classification. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 3(5), 237-243.
15. Ravshanovna, X. S. (2023). PEDAGOGIK MULOQOT O'QUV JARAYONI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI. *JOURNAL OF UNIVERSAL SCIENCE RESEARCH*, 1 (8), 131–139.
16. Ravshanovna, X. S. (2024). TA'LIMDA PEDAGOGIK MENEJMENTNING AHAMIYATI. *PEDAGOG*, 7(5), 318-324.
17. Ravshanovna, X. S. (2024). PEDAGOGIK MULOQOT USLUBLARINI TANLASHDA O 'QITUVCHINING MAHORATI. *PEDAGOG*, 7(4), 298-305.
18. Ravshanovna, X. S., & Marjona, Q. BO' LAJAK PEDAGOGLARNI KREATIV O'QITISH, TARBIYALASH VA RIVOJLANTIRISH.
19. XALILOVA, S. (2024). O'ZBEK VA INGLIZ XALQ ERTAK QAHRAMONLARINING O'XSHASH XUSUSIYATLARI. *News of the NUUz*, 1(1.1. 1), 319-322.
20. Xalilova, S. (2024). TALABALARNING BILIM KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA O'QUV MOTIVATSIYANING AHAMIYATI. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 575-586.

Date: 3rd April-2025

21. Xalilova, S. (2024). TABIATSHUNOSLIK O 'QITISH METODIKASI FANINING RIVOJLANISH TARIXI. *University Research Base*, 221-223.
22. Ravshanovna, X. S. (2025). INKLUZIV TA'LIMDA PEDAGOGIK MULOQOT USULLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING AHAMIYATI. *PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(2), 205-209.
23. Qizi, A. Z. B., & Siddikbekovna, Y. M. (2022). O 'QITUVCHINING TA'LIM BERISHIDA SHAXS XUSUSIYATLARI VA QOBILİYATLARINING MUXIMLIGI MASALASI. *Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali*, 1(1A), 117-120.
24. Ravshanovna, X. S. (2025). MADANIY EKSPANSIYAGA SABAB BO 'LUVCHI OMILLAR. *Prospects for innovative technologies in science and education*, 2(2), 66-71.
25. Ravshanovna, X. S. (2025). ZAMONAVIY MADANIY EKSPANSIYA YO 'NALISHLARI. *Prospects for innovative technologies in science and education*, 2(2), 42-47.
26. Ravshanovna, X. S. (2025). MADANIY EKSPANSIYANING NAMOYON BO 'LISHI. *Prospects for innovative technologies in science and education*, 2(2), 48-53.
27. Ravshanovna, X. S. (2025). AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA INTERNETNING MADANIY EKSPANSIYADAGI O 'RNI. *Prospects for innovative technologies in science and education*, 2(2), 84-89.
28. Ravshanovna, X. S. (2025). MADANIY EKSPANSIYANING TARIXIY MISOLLARI. *Prospects for innovative technologies in science and education*, 2(2), 37-41.
29. Ravshanovna, X. S. (2025). MADANIY EKSPANSIYANING IQTISODIY TA 'SIRI. *Prospects for innovative technologies in science and education*, 2(2), 72-77.
30. Ravshanovna, X. S. (2025). MADANIY EKSPANSIYAGA QARSHI KURASH VA MILLIY MADANIYATNI SAQLASH. *Prospects for innovative technologies in science and education*, 2(2), 78-83.
31. Ravshanovna, X. S. (2025). MADANIY EKSPANSIYANING IJOBIY VA SALBIY TOMONLARI. *Prospects for innovative technologies in science and education*, 2(2), 60-65.
32. Ravshanovna, X. S. (2024). PEDAGOGIK MULOQOT USLUBLARINI TANLASHDA O 'QITUVCHINING MAHORATI. *PEDAGOG*, 7(4), 298-305.
33. Hikmatovna, M. N. (2023). Goals and Tasks of Education. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 360-362.
34. Hikmatovna, M. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISH JARAYONIDA QO'LLANILADIGAN METOD VA VOSITALAR. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 339-344.
35. Hikmatovna, M. N. (2023). Tarbiyaning Maqsad Va Vazifalari. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 386-388.
36. Mahmudova, N. H. (2023). Influence of family environment on personal socialization. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 440-446.
37. Nigora Hikmatovna Mahmudova. (2023). BASIC TASKS OF TEACHING THE SCIENCE OF "EDUCATION" IN PRIMARY GRADES. *American Journal of Public*

Date: 3rd April-2025

Diplomacy and International Studies (2993-2157), 1(10), 447–452.

38. Hikmatovna, M. N. (2024). Shaxs kamoloti ijtimoiy-biologik hodisa, pedagogik jarayon obyekti va subyekti sifatida. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 31-43.

39. Mahmudova Nigora Hikmatovna. (2024). INFLUENCE OF FAMILY ENVIRONMENT ON PERSONAL SOCIALIZATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 164–170.

40. Hikmatovna, M. N. (2024). CONTENT OF THE INTERNATIONAL ASSESSMENT PROGRAM. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(2), 88-94.

41. Hikmatovna, M. N. (2024). Teaching of specialized subjects in primary education. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 453-460.

42. Hikmatovna, M. N. (2024). Boshlang'ich ta'limda mutaxassislik fanlarini o'qitish. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 445-452.

43. Махмудова Нигора Хикматовна. (2024). Преподавание профильных предметов в начальной школе. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 436–444.

44. Haqqulova, D. (2024). ABDURAHMON GO ‘ZAL–YASSAVIYSHUNOS. *PEDAGOG*, 7(6), 8-15.

45. Haqqulova, D. (2024). ADABIYOTSHUNOS OLIM ABDURAHMON GO ‘ZALNING TADQIQOTLARI XUSUSIDA. *PEDAGOG*, 7(5), 548-555.

46. XAQQULOVA, D. (2023). BADIYLIK MASALALARI TADQIQIDA OLIM MAHORATI. *Наука и технология в современном мире*, 2(5), 5-11.

47. Abduvasiyevna, X. D. (2024). SO ‘Z TUZILISHI VA SO ‘Z YASASH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 261-266.

48. Abduvasiyevna, X. D. (2024). NUTQ MADANIYATI VA OG ‘ZAKI MULOQOT. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 255-260.

49. Abduvasiyevna, X. D. (2024). MATN TAHLILI VA MAZMUNNI TUSHUNISH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 279-284.

50. Abduvasiyevna, X. D. (2024). GAP TUZILISHI VA UNING TURLARI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 267-272.

51. Abduvasiyevna, X. D. (2024). ONA TILIDA IMLO QOIDALARI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 273-278.

52. Ravshanovich, A. O. HISSIY ZO ‘RIQISHLAR VA OBSESSIYALARDAN XALOS BO ‘LISH USULLARI VA TAVSIYALAR. *ЎЗБЕКИСТОҢДА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 10-ҚИСМ*, 87.

53. Ravshanovich, A. O. (2024). O ‘RTA OSIYO MUTAFAKKIRLARINING TIBBIYOT VA PSIXOLOGIYA SOHASIDAGI NAZARIYALARI. *SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH*, 3(28), 85-91.

54. Avezov, O. R. (2024). SHAXSNING EKSTREMAL VAZIYATLARDA STRESSBARDOSHLIGINI NAMOYON BO ‘LISHI. *SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 3(31), 285-288.

Date: 3rd April-2025

55. Avezov, O. R. (2024). BOSHLANG 'ICH SINFLARDA GIPERAKTIV BOLALAR BILAN ISHLASHNING PSIXOLOGIK YONDASHUVLARI. *Elita. uz-Elektron Ilmiy Jurnal*, 3(1), 251-258.
56. Avezov, O. R. (2024). SHAXSNING EKSTREMAL VAZIYATLARDA STRESSBARDOSHLIGINI NAMOYON BO 'LISHI. *SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 3(31), 285-288.
57. Avezov, O. R. (2024). O'SMIRLARDA STRESS BARDOSHLILIK XUSUSIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK USULLARI. *Научный Импульс*, 3(26), 451-454.
58. Ravshanovich, A. O. (2024). ICHKI ISHLAR ORGANLARI PSIXOLOGINING KASBIY KOMPETENSIYASINI OSHIRISHGA OID ILMIY YONDOSHUVLAR. *INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION*, 3(30), 313-318.
59. Ravshanovich, A. O. (2024). GLOBALLASHUV JARAYONIDA AXBORIY PSIXOLOGIK XAFVSIZLIK MUAMMOSINING DOLZARB MUAMMO SIFATIDA O'RGANILISHI. *SO 'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI*, 7(5), 375-379.
60. Avezov, O. R. (2024). PSIXOLOGIYADA SUBYEKTIV NAZORAT MUAMMOSINING QO 'YILISHI VA O 'RGANILISHI. *O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 3(29), 338-344.
61. Avezov, O. R. (2024). BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISHDA HAMKORLIK TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH YO'LLARI. *Scientific Impulse*, 2(20), 778-782.

